

ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОНАСАДЖЕНЬ МЕЛІТОПОЛЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКИХ ПОЛЬОВИХ ПРАКТИК

Аюбова Е.М., к.б.н., ст. викл.,

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Д. Моторного,

Мелітополь, Україна

elnaraaybova8181@gmail.com

На території Мелітополя площа зелених насаджень становить 2,2 тис. га, які представлені вуличними деревно-чагарниковими смугами, а також кількома скверами і парками. Із останніх 3 площею 42,4 га належать до «Природно-заповідного фонду України» і є досить зручними для проведення польових практик з біології, а також із загальної екології та неоекології. Найбільший з них «Парк ім. М. Горького», який було закладено у 1927 р., має площу 31,9 га. У 1972 р. постановою колегії Держкомітету Ради Міністрів УРСР з охорони природи парку ім. Горького було присвоєно статус пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення. Другим за виробничим значенням є «Парк Інституту зрошувального садівництва» площею 5,0 га, який заклали ще у 1910 р. У північній частині м. Мелітополя розташована територія парку «Залізничний», який має площу 5,5 га. У 1984 р. двом останнім паркам було надано статус пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення. У повоєнні часи на правому березі р. Молочної біля північно-східної окраїни Мелітополя було закладено лісопарк, площа якого зараз становить близько 140,0 га.

Оскільки сучасна флора деревно-чагарникових насаджень міста нараховує понад 100 видів судинних рослин, що відносяться до 42 родин, 4 класів та 2 відділів, всі парки є зручними місцями для формування навичок у студентів щодо визначення видової належності певних рослин, генетичної мінливості, ознайомлення із різноманітними методами екологічних досліджень та інше.

Найчастіше у насадженнях Мелітополя з листяних видів трапляються: робінія звичайна, гледичія колюча, клен ясенелистий, айлант найвищий, верба вавілонська, тополі Болле та біла. З хвойних на території міста характерними є: ялівці віргінський та козацький, сосна кримська, широколісний східний, рідше – ялина колюча та туя західна. У вуличних лісосмугах домінують тополі: чорна та бальзамічна, робінія звичайна, клен ясенелистий та айлант найвищий.

Найчастіше для проведення польових практик студентів використовується «Парк ім. М. Горького», який знаходиться на відстані ~3 км від основного корпусу і до якого зручно добиратися без використання будь-якого транспортного засобу. Окрім того на території парку зростає понад 60 видів та порід дерев і чагарників, що є гарною передумовою для гніздування значної кількості птахів, а також тимчасового перебування під час осінньої та весняної міграцій. Враховуючи зазначене, під час проведення польових практик значна увага приділялась проведенню обліків їх чисельності методом лінійної трансекти. Під керівництвом викладачів студентами було зареєстроване перебування на території зазначеного штучного лісонасадження 67 видів

птахів, які відносяться до 28 родин. Найбільшим різноманіттям відзначалась родина Дроздові – 13,4%, В`юркові – 10,4% та Кропив`янкові – 8,9%. У гніздовий період домінуючими видами є: синиці велика та блакитна, зяблик, горобці хатній і польовий, сизий голуб, кільчаста горлиця, великий строкатий дятел, сорока і сіра ворона. Трапляються також горихвістки звичайна та чорна, мухоловки сіра, білошия та строката, плиска біла, вивільга, зозуля, ластівка міська, шпак і костогриз. Білошия та строката мухоловки бували раніше в парку тільки під час міграцій. З 80-х років ХХ ст. вони стали регулярно гніздитися в багатьох лісових масивах та лісосмугах Запорізької області, використовуючи для влаштування гнізд людські забудови, дупла та шпаківні.\

Найбільше видове різноманіття птахів у парку ім. М. Горького було зареєстроване весною (n = 49), а найменше – взимку (n = 38). Серед видів, що траплялися досить рідко, слід назвати довгохвосту, чорну і чубату синиць, жовточубу золотомушку, повзика, квака, великого та малого підсоколиків, рожевого шпака, омелюха, східного соловейка та деяких інших, перебування яких фіксувалося лише в деякі роки.

Суттєве значення у екологічній підготовці студентів Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д. Моторного мають дослідження, що стосуються штучних лісонасаджень, розташованих як у м. Мелітополі, так і за його межами. Їх результати доповідались на багатьох наукових конференціях, а також публікувались у різних наукових збірках, виданих у Запоріжжі, Дніпрі, Києві, Львові, Мелітополі, Ніжині, Полтаві, Севастополі, Харкові та Херсоні.

В останні роки студентами Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д. Моторного були підготовлені і успішно захищені дипломні роботи на тему:

- «Екологічні особливості лісорозведення та лісовідтворення у степовій зоні України»;
- «Особливості захисту лісових насаджень в степовій зоні»;
- «Екологічна характеристика штучних лісів»;
- «Комплексна оцінка екологічного стану чагарниково-деревних насаджень м. Мелітополя»;
- «Екологічний стан лісопаркових насаджень м. Мелітополя»;
- «Значення лісосмуг Мелітопольського району для мешкання птахів»;
- «Порівняльна характеристика паркових екосистем Запоріжжя та Мелітополя за допомогою біоіндикації»;
- «Різноманіття птахів у парку ім. М. Горького м. Мелітополя та його збереження»;
- «Динаміка населення птахів на території лісопарку м. Мелітополя»;
- «Динаміка населення птахів у парку Інституту зрошувального садівництва»;
- «Сучасний стан деревно-чагарникових насаджень м. Мелітополя та перспективи їх поліпшення».

Після перемоги України у війні із російськими загарбниками використання штучних лісонасаджень у проведенні учбових польових практик зі студентами Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д. Моторного буде продовжено.

ВАЖЛИВІСТЬ НАУКОВОЇ РОБОТИ ПРИ ЗДОБУТТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

¹*Барун М.В., к.е.н., доц.,* ²*Лежнева О.І., к.т.н., доц.*
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна
¹*masha.barun@gmail.com;* ²*legnevaelena@gmail.com*

За останні декілька десятиліть суттєво змінився інформаційний простір та можливість доступу до будь-якої інформації, збільшилась її кількість та якість, темпи оновлення, можливості використання в тих чи інших галузях знань. І тому можливості застосування екологічної інформації в різнопрофільних наукових дослідження також значно збільшилась.

У цих умовах технологія навчання, орієнтована на засвоєння готових знань, не може бути визнана раціональною та перспективною. Необхідні нові технології освіти, що пов'язані з формуванням інтелектуальної культури і піднесенням творчих здібностей фахівців [1].

В Державні стратегії розвитку вищої освіти України на 2022-2032рр., за для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних фахівців особливу вагу приділяється використанню новітніх інноваційних технологій навчання, до яких і можна віднести наукову роботу здобувача, як обов'язкову складову при здобутті якісної екологічної освіти.

Очікуваним результатом реалізації Стратегії є створення сучасної ефективної системи вищої освіти, яка задовольняє потреби громадян, економіки та суспільства, має гідну репутацію та є конкурентоспроможною на внутрішньому та світовому ринку освітніх послуг [2].

Одним з пріоритетних засобів підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти може слугувати науково-дослідна робота, яка спрямована на формування навичок творчо застосовувати в своїй подальшій практичній діяльності новітніх досягнень науково-технічного прогресу, інноваційних технологій, наукових розробок, а відповідно дасть змогу майбутнім фахівцям швидко адаптуватися до умов ринкової економіки та конкуренції, яка стрімко зростає [3].

В роботі [5] наукові дослідження починаються з інформаційного пошуку. Потім переходять до наукового пошуку. Між інформаційним і науковим пошуком існує діалектичний взаємозв'язок, оскільки науковий пошук починається з висунування гіпотези, яка перевіряється експериментом. Шлях до